

LO DIA DEL JUDICI

COMEDIA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

D. Manel Rovira y Serra

ESTRENADA EN LO TEATRO DE NOVEDATS

la nit del 29 de febrer de 1892

LO DÍA DEL JUDICI

Digitized by the Internet Archive
in 2014

LO DIA DEL JUDICI

COMEDIA EN UN ACTE Y EN VERS

ORIGINAL DE

D. Manel Rovira y Serra

ESTRENADA EN LO TEATRO DE NOVEDATS

la nit del 29 de febrer de 1892

BARCELONA — 1892

IMPRESA DE HENRICH Y C.^a, EN COMANDITA

SUCCESSORS DE N. RAMÍREZ Y COMPAÑÍA

Passatge Escudellers, 4

Tots los drets de propietat d' aquesta obra perteneixen á son autor.

Ningú, sense son permís, podrà traduir-la ni reimprimirla.

L' ùnic que pot autorisar las representacions y cobrar los drets es lo delegat de obras dramáticas D. Joan Molas y Casas.

A MON DISTINGIT COMPANY

y amich

D. Enrich Korta y Cañadó

*Lluny de tot mérit se troba l' obreta
que li dedico, ja ho sè; mes en lo fet d'
estampar en aqueix full lo nom honrés de
vosté, jo li encareixo que hi vegi, encara
que ab incorrecta perfecció, lo bon desitj
que m' anima.*

MANEL ROVIRA.

REPARTIMENT

Personatjes	Actors
Pepeta.	SRTA. ROCA.
D. Lleó.	SR. ÓDENA.
Arturo.	» GOULA.
Lluís.	» FUENTES.
Sr. Ignaci.	» DAROQUI.

La escena d' actualitat y en Barcelona. Dreta y esquerra,
las del espectador.

ACTE ÚNICH

Despaig del Procurador D. Lleò. Porta al foro y laterals; á la esquerra del espectador una finestra; á la dreta una taula d'escriure antiquissima, sobre la que s'hi veuhen alguns grupos de papers desordenats; aprop de la finestra, una tauleta de cusir. Tots los mobles antics y de mal gust.

ESCENA PRIMERA

PEPETA, ab un plumero á la mà

PEPETA. Ja n'estich bèn fastidiada de netejá aquet despaig; me sembla que 'l mèu padri vol promoure un dalt-abaix: en lloch de mimarme y acompanyarme á n' als balls, com solen fer los bons pares quan las noyas ja són grans, me tè esclava, aquí tancada, sens' que 'm puga mourer may, vivint, com vivian antes los plagas de 'ls bons criats, passejantse tot lo día, pis amunt y pis avall ab la escombria y 'l plumero sempre agafats á las mans. Es impossible, bon Dèu, que aixó pugui així durar; y si no logro acabarho ha d' haberhi un dalt-abaix, com lo día del Judici que tot, diu, s'enfonçarà. Per pò de perdre las grogas que tè allí dintre 'l calaix, no ha llogat una criada, haventli tant demanat.

—Ca, Pepeta; no la vuy,
no la necessito pas;
es precis guardá 'ls diners
per quan no 'n guanyi, ja ho sabs.—
Y així passo aqueixa vida
entre tragerias y afanys,
esperant, mòlt conformada,
lo dia que 's morirá,
per si 'm toca aquella rifa
que 'n diuhen tots de Nadal...
y si 'm toquès, Verge mèva,
que Dèu ho vulgui aviat,
us juro de cos y ànima
comprar dos ciris bèn alts
y portarlos ab cantúria
fins á dalt de Montserrat.

(Tocan las nou d'un rellotje de pesos.)
¿Qué són aixó? ¿Sòn nou horas?
¡Vaya! Nou pichs he contat.

(Disposantse á espolsar.)
Cuytarè tot lo possible
per endressá aquet despaig,
que si 'l mèu tío 's llevava
mouría un sacramental.

(Cantant ab una entonació qualsevulga.)
«Quierame, niña hechicera,
con tu garbo y con tu sal...»
(Se sent fort la campaneta de la porta del pis.)

LLEÓ. ¡Nebodeta! vès á obrir; *(Desde dintre, crida.)*
cuyta, y no cantis.

PEPETA. Ja hi vaig.
(Cridant y deixant de la mà 'l plumero, desapareix pe 'l foro.)

ESCENA II

PEPETA SEGUIDA D'ARTURO, qu' entra portant sòta 'l
bras un rotllo de papers

PEPETA. Arturo, no moguis fressa
que 'l tío s' ha despertat.

ARTURO. ¡Batua 'l ret de la Sila!
Aixís dormís fins demá.

PEPETA. ¿Qué portas aquí, pavana?

ARTURO. ¿Ahont?

PEPETA. Dessota del bras.

ARTURO. ¿Qué no ho veus, Pepeta hermosa?

(Ab énfasis.)
Lo suhor del mèu treball.

Sòn fullas qu' he fet al vespre
per guanyar ta voluntad,
(y de passada també
pera cobrarne uns quants rals.)
Tu ignoras los sacrificis

(Ab entonació còmica.)

que jo per ton amor faig;
m' estich de surtí á la vetlla,
no concurreixo á cap ball,
en lo cafè may hi entro
y m' aparto de 'ls companys;
al Teatro no m' hi acosto,
no mès entranthi de franch;
y en fi, per no dirte mès,
m' hi deixat fins de fumar,
qu' entre tots los sacrificis
es, y ho pots créure, 'l mès gran.

PEPETA. Jo t' ho estimo y agraheixo:

Dèu t' ho recompensará...

ARTURO. Fentme duenyo d' aquest àngel

(Mitj abrassant á Pepeta.)

que 'm tè... ja ho sabs, engrescat.

PEPETA. ¿De debó t' agrado?

(Ab coqueteria.)

ARTURO.

Veyas,

com si no t' ho haguès dit may.

Que ho digan aquellas cartas

que á tu t' agradavan tant.

PEPETA. ¡Ay! sí, sí; lo qu' es la última

me tenia 'l cor robat:

me semblava hasta impossible

que fòs treta del teu cap.

No vaig poguer pas de menos

que contestarte al instant,

que també jo t' estimava

y 'm volia ab tu casar.

«Te quiero con toda el alma»,

me deyas.

ARTURO.

¡Oh! y mucho más.

Sino que després d' escrita

vaig procurarho esborrar,

perque, á parlarte ab franquesa,

m' hauria un xich propassat.

PEPETA.

¡Cóm!

ARTURO.

Era feta la carta...

sí, ho recordo... l' endemá

d' haverme'n anat al Tívoli

á veure un quadro de ball

qu' engrescava hasta á n' als músichs

qu' estavan allí sonant.

PEPETA.

¿Qué m' hi deyas? ¿Puch saberho?

(Ab coqueteria.)

ARTURO.

¡Ca, no! ¡burrango! aixó may;

sòn cosas per tumòlt verdas

- y que no madurarán
hasta que la lley católica
nos tinga per bèn casats.
- PEPETA. ¿Vas inspirarte en el Tívoli?
Ho trobo bastant estrany;
¿no deyas tu que al Teatro
no hi anavas casi may?
- ARTURO. Tèns rahó; mes aquell día *(Transició.)*
hi vaig entrarhi de franch,
per aplaudí á n' als artistas
que 's varen allí estrenar...
y com lo pobre empresari
se trobava mòlt tronat,
varem lográ ab propaganda
lo sèu trist estat cambiar.
(Ab finjida serietat.)
- Per lo demès, filla mèva,
jo 't juro que no 'm veurás
ficarme dins del Teatro
casi puch dirte que may,
á menos que m' ho demanin
los amichs per caritat.
- PEPETA. Ja ho crech; y per çó t' estimo
fins al cel, com tu ja sabs.
- ARTURO. ¡Ay, Pepeta! qué ditxosos
ab tanta felicitat.
- LLEÓ. ¡Nebodeta! que t' espero; *(De dintre.)*
pósam aygua al renta-mans.
- PEPETA. Desseguida.—Adèu, Arturo.
- ARTURO. ¿Ya me decas y te vas?
- PEPETA. ¿Qué no sents que 'l tío 'm crida?
- ARTURO. ¿Y bè, qué? dèixal cridar;
¿Que no 't trobas millò aquí
al lado de tu galán,
que no pas á n' allí dintre,
per omplí aquell renta-mans?
- PEPETA. Sí, Arturo; pero 'l mèu tío,
si tardo, s' enfadará;
y pobres de tots nosaltres
si se sent la mosca al nas.
Ja 'ns veurém; hasta després.
(Dirigintse á l' esquerra.)
- ARTURO. Adèu, paquetet de sal.
Per tu faría, ho pots créurer,
las copias per lo trasllat,
las que 's dònan als contrapis
estas en paper blanch,
y hasta 'ls escrits que 's copían
estrets y en paper sellat,
per probarte que t' estimo,
á vint céntims ó á mitj ral.
- PEPETA. ¿Vols dir qu' es un sacrifici?
- ARTURO. Ja ho crech, y d' alló mès gran.

¿Que no veus tu que 'ls copistas
las cobran totas á ral?
LLEÓ. ¡Pepeta, cuyta! (Dintre.)
ARTURO. ¡Qué crida!
LLEÓ. ¡Mira que si m' also!...
PEPETA. Vaig.
(Se n' entra per una de las portas laterals de
l' esquerra.)

ESCENA III

ARTURO

Vaya, Arturo, es imposible;
aixó així no pot durar:
es precis y mòlt precis
que promogui un dalt-abaix
demanant á n' al tanasi
y estranyot mèu principal,
de la sèva nebodeta
la petita y blanca má.
Fòra l' home mès ditxòs;
¡ay! ¡quánta felicitat!...
Pagaría á n' als inglesos
que tanta nosa ja 'm fan,
espolsantme aqueixas moscas
que rodan per 'qui al voltant,
ab lo dot que 'm portaría
la dona quan fòs casat...
¡Ep, senyors! ara no 's pensin
qu' estich resolt á donar
ma existencia preciosa
en cambi del seu llegat,
aixó no, no s' ho afigurin,
ni ara, ni després, ni may;
m' hi caso porque la estimo
ab gran amor, net y clá;
y si amor no li duguès,
los hi parlo mòlt formal,
l' Arturo no s' hi casava
ni que 'l fessin diputat;
per có perteneixo á un Centro
sols de ideas lliberals,
y m' ha agradat sempre viurer
ab tota la llibertat;
pe 'ls diners, no donaría,
ni anant ab cotxe, aquet pas;
si 'm tentessin, me tirava
tot seguit de cap á mar.
No vuy que 's digui qu' un home...

¡oy! y un home qu' ha estudiat,
que 's pensi tan poch las cosas
quant arriba á n' aquest cas.

ESCENA IV

ARTURO Y PEPETA

- PEPETA. Cuyta, Arturo; ves á escriurer
que 'l mèu tío s' ha llevat.
- ARTURO. ¡Mal-vinatje!
- PEPETA. ¿Qué?
- ARTURO. No, res;
las calsas d' un capellá.
Sempre 'l tèu tío 'm destorba
quan estich ab tu ocupat.
- PEPETA. Bèn fet; que la nostra feyna
no s' acabaría may.
- ARTURO. Tens complerta la rahó.
*(S' assenta prop de la taula d' escriurer
disposantse á treballar.)*
- PEPETA. Que bona lletra que fas.
(Observant lo que Arturo escriu.)
- ARTURO. Ja ho crech, ja ho crech; no me 'n parlis,
es un judici verbal.
Figúrat si dech lluhirme,
perque no 'l llegeixi may
ni se l' examini 'l Jutje
per quan lo degui fallar.
- PEPETA. Copias sempre judicis
y tu may mès ne tindrás.
- ARTURO. ¿Que m' ho dius de sério?
(Deixant d' escriurer y alsantse de la cadira.)
- PEPETA. ¡Vaya!
- ARTURO. Aixó es una ofensa.
- PEPETA. Y gran.
- ARTURO. Si ho pensessin, com tu ho dius,
ton oncle y 'l capellá,
¡ca, barret! no 'ns casarían
ni anant á Roma *jamás*;
aixó de faltá 'l judici
vol dir que li falta 'l cap,
y sense cap, filla meva,
es impossible dá un pas.
- PEPETA. ¿No caminas ab las camas?
- ARTURO. Sí, pro ¿cóm guías la nau
si no tinguèssis la closca
qu' es del tot lo principal?
Semblarías un borratxo
que sempre está ensopegant.

- PEPETA. T' esplicas qu' es un contento,
per ço t' estimo jo tant.
*(Separantse d' Arturo perque veu vení al seu
tío y sentantse aprop la taula de cusir.)*
¡Arturo! 'l mèu tío.
- ARTURO. ¡Diantre! *(Segueix escribint.)*
quasi bè hi ensopegat.

ESCENA V

DITS Y D. LLEÓ

*(Apareix portant sobre las espatllas una bata
vermella y á la ma dreta un parell de
botinas.)*

- LLEÓ. Bon dia.
- ARTURO. *(Bon dia, lleig.)*
¿Cóm se troba, don Lleó?
- LLEÓ. Una miqueta millò,
he tingut bastant mareig;
aquet gran dolò m' amarga
y no 'm deixa está bè en lloch
Nebodeta, á poch á poch.
- PEPETA. Vaig. *(Li haig de tréure la carga.)*
*(Agafa las botinas y las deixa aprop del sillò
de la taula d' escriure, ahont seu sempre
D. Lleó.)*
- LLEÓ. Colócaho tot ab cuidado.
- PEPETA. Ja está.
- LLEÓ. Bè; pósam la bata. *(L' hi posa.)*
Ara porta 'l xocolata
y l' aygua tébia ab bulado.
- PEPETA. ¿Que no se l' ha presa al llit?
- LLEÓ. ¿Que no has sentit que tossía?
Si la prenh, me posaría
de xocolata guarnit.
Es dolenta la costum
de no péndrela llevat;
se pot rebre un costipat
y allavors, *ego non sum.*
- PEPETA. Com que sempre 'm demanava
que l' hi portés en llevantse.
- LLEÓ. Bè, es qu' allavors, abrigantse,
lo tío no 's constipava.
- PEPETA. Y en lo cas d' avuy, ¿cóm queda?
- LLEÓ. Vaya, padrí, no l' entench.
Mira que jo res no prenh
y 'l xocolata 's refreda.
- PEPETA. *(Mès valdría sè al infern
que no pas servirte á tu.)* *(Anantsen.)*

- LLEÓ. ¿No ha demanat pas ningú?
ARTURO. (Massa demana 'l Govern.)
No, senyor, per ara no,
mentres jo hi estat aquí.
- LLEÓ. Me 'n alegro mòlt; així
me podrè dá un día bó,
si bè que trist benefici
perque las pérduas són mòltas.
- ARTURO. (Vaya 'l ximple, quinas soltas.)
LLEÓ. «Día treinta...» 'Tinch judici...
(*Mirant lo dietari.*)
- ARTURO. (Y per cert, inoportú.)
Ay, don Lleó, no hi pensava.
- LLEÓ. Ja santament m' ho semblava,
mes no n' estava segú;
per ço sempre tan te dich
qu' ho apuntis tot, y ab judici,
que 'm pot causá un perjudici
si arribo á tení un olvit.
- ARTURO. (Hasta 't daría una nata
per lo ximple y lo tanasi.)
- LLEÓ. Es lo verbal de l' Ignaci
de la fonda.
- PEPETA. 'L xocolata. (*Sortint.*)
ARTURO. (Massa ho sè.)
- LLEÓ. Santa paraula.
Vínam aquí y pórtaho tot;
lo plat, la xicra y 'l got
dèixamho sobre la taula.
- PEPETA. ¿Vol res més?
ARTURO. (Quina cançò.)
- LLEÓ. Ara vèsme tot seguit
á plegá 'ls llansols del llit
y á orejar l' habitaciò.
- PEPETA. ¿Res més?
LLEÓ. Res més, per ara,
que més tart ja 'n parlarém.
- ARTURO. (¡Ay, ay! ¿Quán acabarém?)
LLEÓ. Ja entrarás després.
- PEPETA. Sí, pare.
(*Anantsen y contestant ab cantarella.*)

ESCENA VI

D. LLEÓ Y ARTURO

- ARTURO. (Per cap dinè aguantaría
las rarasas d' aquet vell;
l' enviaba un día al bordell
prenent bè la puntería.

- Ni 'm convida.) Bon profit.
LLEÓ. Gracias, noy. No 'l prenc de gust
perque li sento un regust
com si fòs rescalfahit.
- ARTURO. (Sembla mentida qu' un sòrt
ho senti tan fàcilment;
ab las orellas fins sent
lo tuf d' un tocino mort.)
Sí... La Pepeta, potsè,
estant la pobre distreta...
- LLEÓ. ¡Ca! no ho crech: la nebodeta
m' ho fá tot sempre mòlt bè.
- ARTURO. ¿No vol pas res, Don Lledò?
(*Disposantse á marxar.*)
- LLEÓ. Vès á casa en Leonart
y dígalí de ma part
que ja li han fallat alló.
Y no 't descuydis després
d' enllestir las dilligencias.
- ARTURO. (Sembla aquest home en Set-ciencias.)
- LLEÓ. Hi tinch l' honor compromés.
- ARTURO. ¿Cóm pot ser, si los curials
no n' heu tingut ni 'n teniu?
- LLEÓ. Aixó es mòlt grave. ¿Qui ho diu?
- ARTURO. Uns homes que sòn mòlt alts.
(*Ab entonació cómica.*)
- LLEÓ. Pues tèn per segur que aquets
parlant de semblant manera,
nos tènen á tots quimera
perque perden los sèus plets;
en cambi d' ells, los fulanos
que hi engréixan lo sèu caudal
nos envían, per Nadal,
caixons de puros habanos.
- ARTURO. Y en lloch de renyí y cridar,
perque ho crech aixís mateix,
al menos un pam de greix,
quan los sento, 'm fan posar.
- LLEÓ. No m' hi enfundo.
- ARTURO. Y mòlt bèn fet.
- LLEÓ. Es mòlt trist, en consciencia,
que 's vegi per la sentencia
que s' hagi perdut un plet,
mes, de vegadas s' enganya
lo qui ja perdut se 'l creu
y ab mòlta sorpresa veu
que fins ab costas lo guanya;
y 's cert, perdria 'l senderi
si 'm fixaba ab tot aixó,
qu 'es igual que la Naciò
quan cámbia de Ministeri.
- ARTURO. S' explica que dòna enveja.
- LLEÓ. Jo ho he discutit ja mòlt.

- ARTURO. ¿Discutit? ¿Ab qui?
LLEÓ. Jo sol.
ARTURO. (¡Pobre home! ¡Ja xarroteja!)
LLEÓ. Vaya, vaya, que 's fa tart.
ARTURO. ¿No m' ha de dir pas res més?
LLEÓ. No; vésten.
ARTURO. Hasta després.
LLEÓ. Que vagis á ca 'n Ricart.
ARTURO. ¡Ditxòs Advocat! ¡ditxòs!
Li dech dir, y hasta li juro,
que porta á n' al pobre Arturo
tot lo día neguitòs.
Antes d' ahí vaig pujarhi
per recullí aquell escrit.
—¿Que jo te 'l dòngui m' has dit?
No era pas fet, ni pensarhi.
—Torni una mica més tart,
que 's troba que no 's entèn;
tè 'l sèu despaig ple de gent.—
Hi torno.—'L senyor Ricart
no 'l tè apuntat á la llista
pro no se 'n descuidará,
mes, ha tingut de pujá,
al ser las dotze, á una vista.—
Perduda ja la paciència
vaig resoldrer no tornarhi;
pro, repensat, vaig pujarhi
quan sortíam de l' Audiencia,
y la cambrera 'm contesta,
fentme sempre 'l mateix joch:
—Tampoch lo veurá, tampoch,
se troba dormint la siesta.—
Ab aixó, no hi torno pas:
ja qu 'en Ricart es tant curro,
si vol criats, compri un burro,
que no serveixo pe 'l cas.
(Desapareix precipitadament pe 'l foro.)

ESCENA VII

D. LLEO, A. POCH, PEPETA

- LLEÓ. Tè mòlta rahò 'l xicot;
per tractá ab certs advocats
que són un xiquet pesats,
un pert la calma del tot.
PEPETA. Tío y padrí, si 'm permet....
LLEÓ. ¿Qué busca la nebodeta?
PEPETA. Vuy parlarli una miqueta.
LLEÓ. Ja ho entenç; vols di un xiquet.

- PEPETA. Si no estès mòlt ocupat...
LLEÓ. Bèn fàcilment desocupo:
com de res ja m' ocupo,
pots parlar.
- PEPETA. (Ja he comensát.)
No he conegut al mèu pare. (*Mitj plorosa.*)
- LLEÓ. Nebodeta, mal comensas
y reparo que t' hi pensas.
- PEPETA. Tambè vaig perdre la mare.
LLEÓ. Ma germana, que al cel siga;
vès seguint.
- PEPETA. Pues, es lo cas...
LLEÓ. A véure en qué pararás.
PEPETA. Que la situaciò m' obliga
á demanar de vosté
un favor, qu' haig d' agrahí;
no sè si 'm dirá que sí
ó bè que no.
- LLEÓ. Tot pot sé.
PEPETA. Orfa de totes dos brancas,
me cuyda vosté com filla...
LLEÓ. Y has de ser de mí pubilla,
¡ep! si per cas no 't desbancas;
ja t' ho tinch dit y promés
y ho cumplirè com un home.
- PEPETA. Jo tambè, ni sols per broma,
no li he faltat may en res.
- LLEÓ. No 't replico.
PEPETA. Sent així,
tío, 'm desitjo casá.
- LLEÓ. No hi pensis, Pepeta, ¡cal
Treutho, treutho del magf.
- PEPETA. Digui, padrí: ¿que hi consent
ó nó?
- LLEÓ. No, de cap manera.
Potser sigui un calavera
lo qui á tú ara 't pretèn,
y fòras una infelís
rebut d' ell mòlts desenganys.
- PEPETA. Miri qu' he complert vint anys.
LLEÓ. Jo 'n tinch ja xeixanta sis
y encara visch solteret,
haventme surtit pubillas;
pro á mí, noya, las faldillas
no m' han fet tornar ximplet.
- PEPETA. ¡Ay, ay! Ves quinas cançons
que 'm conta á mí de vosté;
hi ha diferencia...
- LLEÓ. Ja ho sè.
PEPETA. Com d' aixó ab uns pantalons.
(*Senyalant las faldillas.*)
- LLEÓ. Mòlt bè, noya; mòlt bè ho tramas;
pro, jo lo que dirte puch

- que dins lo que dus y duch
hi van ficadas las camas.
- PEPETA. (Aixó si qu' es 'sè animal.)
LLEÓ. Pensa tan sols ab estampas,
que lo que 'm dius, tot sòn trampas;
per mí ho trobo tot igual.
Fòran grans los tèus neguits
si ho arribèssis á errar.
- PEPETA. ¿Que sempre m' haig de quedar
per maniquí de vestits?
LLEÓ. Vaya, vaya, déixaho corra
y ajúdam ara á vestí,
qu' al moment haig de sortí;
porta 'l barret; tè la gorra.
- PEPETA. Dèu mèu, donéume paciència *(Anantsen.)*
que us dich que n' hi há un wagò.
- LLEÓ. Pepeta, la precauciò
es la mare de la ciencia.
- PEPETA. Lo barret.
(Sortint y fent lo que 'l diálech marca.)
- LLEÓ. ¿L' has respatllat?
PEPETA. Sí, senyor.
LLEÓ. Bona minyona.
Fòras d' allò mès bufona,
sino que t' han espatllat.
Pórtam ara las botinas.
- PEPETA. Tingui.
LLEÓ. Fica.—¿Que no pots?
PEPETA. Ja está.
LLEÓ. Bueno; 'ls sabatots
dèixals prop de las cortinas.
- PEPETA. Ho farè, tío Lleò.
(No es lleò, pro es sangonera,
que pe 'l cas hasta es mès fiera.)
- LLEÓ. Cuyta; acóstem lo bastò.
- PEPETA. Aquí 'l tè.
LLEÓ. Ets mòlt ingrata.
¿Qué no sabs que 't sòch padrí?
- PEPETA. No hi pensaba. Tingui. *(Besantli la ma.)*
LLEÓ. Així.
PEPETA. Miris que se 'n vá ab la bata.
LLEÓ. Ay, tens rahò. Has fet mòlt bè
d' avisarme; sòch de palla,
si així 'm veuhen la canalla
m' apedregan pe 'l carrè.
(Cambia la bata per una levita.)
Ja hi tènen en mí manía
y m' están buscant tots brega;
nebodeta, estich de pega.
- PEPETA. ¡Vol dir, tío!
LLEÓ. L' altre día
me vaig véure ab un flagell
passant pe 'l carrer de 'ls Ases:

me varen dirigir frases
mòlt lletjas, fins la de vell.
Venían detrás de mí
las burrotas de la llet;
ja las tenía apropet
quan me sento un cop aquí;
me giro y... ¡oh, negra sort!
caich, y las burras per sobre.
Tothom deya: «A n' aquet pobre
l' haurán mort, sí, l' haurán mort.»
Mes, com ellas van llaugeras
perque portan no mes llet,
gracias á San Antonet
van ser finas sas maneras
embrutantme únicament
la levita que portava;
tothom, tothom s' aturava...
bè n' hi havía allí de gent,
y veig que 'ls xicots se 'n reyan
sense presumir perquè;
y al últim, vaig sapigué
qu' era 'l motiu, perque veyan,
fent, com feya tant de fret,
lo mèu cap desabrigat,
perque 's 'vían emportat
las burras lo mèu barret.
Ay, Dèu mèu, y quin capdell,
vaig pensar jo desseguida;
y 'ls xicots crida que crida:
«Miréu que lleig y que vell.»
Jo enfadantme y ells mès crits,
era tal l' algaravía
que jo, Pepeta, tenía
fins pò de perdre 'ls sentits.
Feya fret y 'm faltava ayre...
Per últim, caminant molt,
rodejat de tot lo vol
ensopego ab un drapayre;
me 'l miro, y sobre 'l sèu cap
hi portava aquell ximplet
lo mèu estimat barret
com si fos qualsevol drap.
—Donéumel.—Páguimel bè;
ne vull un parell de rals.—
Y per fugir d' animals
li prenc lo sombrero, y tè.
¿Cóm dimontri no ho va dí?
Per no donarte un disgust;
hauría sigut gran.

PEPETA.

LLEÓ.

PEPETA.

¡Just!

Tambè 's podía morí
y no saberne jo ré,
per la mèva negra sort.

- LLEÓ. No, dona; si 'm guéssin mort
t' ho hauria fet á sabé.
—Adèu, neboda; hasta luego.
- PEPETA. No tardi.
- LLEÓ. No tardarè.
- PEPETA. Ara no torni al carrè
de 'ls Ases.
- LLEÓ. ¡Cá! No sòch cego.

ESCENA VIII

PEPETA

Estich sola y dir ja puch,
y en á vostés los ho dich,
que 'l mèu tío, com qu' es rich,
no 'm fa res que sigui ruch.
Que si ell ara no consent,
per las sèvas ximplerías
que sòn de rancias manías,
al projectat casament...
pendrè un xiquet de paciència
y al fi convéncel podrè
d' un modo que jo ja sè,
teninhi táctica y ciencia.
Haig d' evitar sanch y foch
per alcansá 'l mèu anhel,
que fins la gloria del cel
se logra d' en poch en poch.

ESCENA IX

PEPETA y LLUIS

- LLUIS. ¿No viu aquí Don Lleò,
procurador de l' Audiencia?
- PEPETA. Sí, senyor, sí.
- LLUIS. Ab llicencia.
(*Baixant al prosceni.*)
¿Que no 's troba á casa?
- PEPETA. No.
- LLUIS. (Li falta la urbanitat:
aqueixa pobre minyona,
ab tot y ser tan bufona,
no deu haver estudiat.)
Si 'm permet, me sentarè
per esperar-lo una mica.
- PEPETA. Com vulga, no 'm mortifica.

- LLUIS. ¿Y vosté, no seu?
PEPETA. Seurè.
(*S' assenta prop la taula posantse á fer ganxet.*)
- LLUIS. Dispensi, que entrant, tot just
m' assenti.
- PEPETA. Potser, cansat...
LLUIS. No, senyora; es que m' han dat
un *gran solemne* disgust,
y ho dech fer per evitar
que m' agafi alguna cosa.
- PEPETA. No sè 'l motiu.
LLUIS. (Y es hermosa.)
Me podria desmayar
de resultas del desfici,
y allavoras...
- PEPETA. Ja comprench.
LLUIS. Fòra mòlt trist.
PEPETA. (No ho entench.)
LLUIS. A mí citarme á judici, (*Mitx ploròs.*)
un noy tan bó y tan humil
que no he comés cap pecat...
—Senyoreta, he reparat
que li está cayent lo fil.
(*Pe 'l capdell qu' ha caigut á Pepeta de la falda.*)
- PEPETA. No 's molesti. (M' ha fet gracia.)
LLUIS. No es molestia. (Y es maqueta.)
¿Cóm se diu?
- PEPETA. (¡Ay, ay!) Pepeta.
LLUIS. ¿No 's condol de ma desgracia,
de la mèva negra sort?
- PEPETA. Si la sabès...
LLUIS. ¿Com s' entèn!
¿No he contat?...
- PEPETA. No.
LLUIS. Al moment
vaig á obrirli lo mèu cor.
- PEPETA. (Quín compromís si ara 'ns veyan.)
LLUIS. Sòn grans per mí aquets fatichs,
y per mofa, 'ls mèus amichs,
quan los hi contava, hi reyan.
- PEPETA. És estrany. (Súo fent fret.)
LLUIS. Esperarè una estoneta
y mentres, podrè, Pepeta,
esplicarli tot lo fet.
- PEPETA. Dispensi, tinch mòlta prèssa,
(*Alsantse ab fingida intenciò.*)
perque sento desd' aquí
que l' olla 's deu sobreixí.
- LLUIS. És á dir que se li vessa.
PEPETA. O podé 's deu 'be vessat.
LLUIS. Senyoreta, mòlt ho sento.
PEPETA. No 's molesti, prengui assiento
que ja tornarè aviat. (*Se 'n vá per la dreta.*)

ESCENA X

LLUIS

Y 'm deixa en aquí tot sol,
quina imprudencia més gran;
anarsen del mèu devant,
y quedo com un mussol.
Acabo de rebre d' ella,
y no sè cóm darlo pot,
un pebrot, pro quin pebrot,
que fa la olor de poncella.
Los hi parlo ab consciencia;
per dá un bès á aquella cara,
bèn mirat podria encara
pendre un xiquet de paciencia.
Mes per ara no m' hi fico
y obrarè ab molta cordura,
no fos que aqueixa criatura
me tornès á dá un bon mico.
Y si ara cridès socorro
per agafarli un desmay,
ay, bon Dèu, jo quin esglay.
¿Cóm hi corro, cóm hi corro
tenint la porta tancada?
Tè la infelís poca ciencia,
pues la sèva inesperienza
la faria desgraciada.

(Se dirigeix maquinalment al foro.)

¡Ay, ay, ay! quin compromís,
per San Nín y per San Non;
potser será un polissòn
que vè á registrá aquet pis.

ESCENA XI

LLUIS Y D. LLEÓ

LLEÓ. (Ho endevino: es lo pollito.)
LLUIS. (Lo Jefe de policia.)
¡Ay, Senyor! Ja m' ho temía.)
LLEÓ. Saber qui es necessito.
LLUIS. No sòch dolent, no s' ho pensi.
LLEÓ. Ha de cridá un xiquet fort.
LLUIS. No ho sabia. (Será sòrt.)
Dispensi, senyor, dispensi.

- LLEÓ. (M' hi jugaria hasta un peix
que aquet ve aquí per la noya.)
- LLUIS. No 's pensi sigui un baboya...
- LLEÓ. (No 'n tinch cap dupte; 'l mateix.)
- LLUIS. (Y m' observa ab molt mals ulls.)
- LLEÓ. Es precis que vosté 'm digui,
si no vol que així li obligui,
perque vè. (*Amenassantlo ab lo bastò.*)
- LLUIS. (¡Ay, quíns embulls!)
Jo sò ignoscent. (¡Malo, malo!
Vetaqui 'ls agents d' Espanya,
la sèva única manya
está á la punta del palo.)
- LLEÓ. ¿Y la noya?
- LLUIS. Allí tancada.
- LLEÓ. (Bèn preparat ho tenian.)
- LLUIS. (Ay, si 'ls amichs ho sabían
quín tip de riurer.)
- LLEÓ. ¡Malvada!
- LLUIS. (Lo que passa es molt estrany;
jo estich ara ab un apuro.)
- LLEÓ. (Me l' has de pagar, t' ho juro.)
Donguim la clau d' aquet pany.
- LLUIS. Jo 'n porto una, aixó sí;
pero, á dirli la vritat,
lo qu' es en aquell forat
no hi vindrá bè per obri.
- LLEÓ. ¡Ah! ja ho veig, no sè ab quins fins,
pro que res tenen de sants;
ab las sèvas blancas mans
s' ha tancat per part de dins.
Aixó á mí m' ha de matá
y 'm tira á la sepultura.
- LLUIS. Escolti, per ço s'apura:
¿que vol qu' avisi á un manyá?
Hi vaig no mès ab un pacte,
que de tot quan aquí fem
entre tots dos ne firmem
ab formalitat un acta.
- LLEÓ. ¡Ah, la dolenta, quín brío!
¡Fins m' agafa tremolò!
—Una niña se fugó
de la casa de su tío.—
Aixó dirán los diaris
quan sápigán lo fracás.
- LLUIS. ¡Y dels diaris fa cas!
¡No sab que son partidaris
de dirho tot al revés?
- LLEÓ. Quan está á las gacetillas
y ho posan entre comillas
ho volen dir tal com es;
y pe 'l cas tot m' es igual.
Quí es vosté jo li demano.

- LLUIS. Li ensenyo, don... don Fulano,
mi cédula personal.
(Trayentla d' una cartera.)
(Potser no será tossut
penjantli 'l papé en lo front.
¿Qué 's creu aquet polissòn
que parla ab un lloro mut?)
- LLEÓ. ¿Qué llegeixo... Oh, qué veig!
La notícia 'm dòna gust.
¿Vosté 's diu Roca?
- LLUIS. Sí, just.
- LLEÓ. Ho veig ara; es lo mateix.
¿Vosté esta citat per' vuy
al Jutjat del Hospital?
- LLUIS. Sí, senyor; per un verbal...
mes jo relliscar no vuy.
Sabé 'l sèu nom m' interessa
ara que sab quí sòch jo.
- LLEÓ. Del de casa 'm dich Lleò.
- LLUIS. ¡Ay! *(Cau desmayat en una cadira.)*
- LLEÓ. ¡Correu! ¡Veniu depressa!

ESCENA XII

DITS Y PEPETA

- PEPETA. ¡Ja, ja, ja! ¡Quín tip de riurer!
Jo no 'm podia tení.
- LLEÓ. ¿Encara ho gosas á dí?
Nebodeta, aixó no es viurer.
De tu may ningú diría
que fòssis aixalabrada;
tenir la porta tancada.
- PEPETA. No comprén que no podía
está aquí ab ell.
- LLEÓ. ¡Vols callá!
Per l' escala quín xiu-xiu.
- PEPETA. Per no donar cap motiu
bè 'm tenia de tancá.
- LLEÓ. Jo no sè qué li ha agafat
qu' ha caygut á la cadira.
- PEPETA. No hi ha po, encara respira.
- LLUIS. Sí, senyor; ja m' ha passat:
la emociò ha sigut tan forta
que 'm pensaba hasta morí.
- PEPETA. Si que devía patí.
- LLEÓ. (¿Y 'l misteri de la porta?)
- LLUIS. ¿Donchs es lo Procurador,
que fent feyna del ofici,
m' ha citat per un judici

- LLEÓ. ¡Cóm s' entén!
LLUIS. Al rebre ahí
del Jutje la citaciò,
me va agafá un tremolò
que temía fins morí.
Jo que no he degut may res,
que no sòch noy de maranya.
—Qu' ha de dir ara la Espanya
si 'm prenen per un inglés,—
vaig exclamar, molls los ulls
de llágrimas de dolor,
perque veyá 'l mèu honor
enredat ab tals embulls.
- LLEÓ. (¡Ay, ay, ay! ¡Tot es comedia!)
LLUIS. Era 'l mèu quadro tan trist,
que jo puch dir que no he vist
representá igual tragedia.
- LLEÓ. Lo que 'm conta son cansons.
LLUIS. Me vaig véure en lo mirall
que 'm rodavan cara avall
unas gotas com cigrons. *(Plorant.)*
- LLEÓ. (Y plora.) Sosséguis, home,
y aném á n' al cas *drechitos*,
que á mí m' importa tres pitos
lo que m' explica.
- LLUIS. No es broma,
y á mostrá estich disposat
la mèva conducta honrada,
que fins la tènen probada
tota la gent del vehinat;
tothom ma virtut abona;
donas, homes, ríchs y pobres
saben tots plegats de sobras
quí sòch aquí á Barcelona.

ESCENA XIV

DITS Y SR. IGNACI

- IGNACI. (Deu tení á punt lo parany
y per saberho he vingut,
qu' en aquet cas, un minut
costa á passar com un any.)
Don Lleò.
- LLEÓ. Miri 'l cap-padre.
Precisament li esplicava...
- LLUIS. (Lo fondista.)
IGNACI. ¿Aquí s' estava?
- LLEÓ. Ha vingut per saber...

- IGNACI. ¡Lladre!
lladre de la mèva pell.
- LLUIS. Jo no he robat en ma vida.
- IGNACI. Si no 'm paga de seguida
haig de fregí 'l sèu cervell.
- LLUIS. No li dech res.
- IGNACI. ¡Ah, marmota!
Si no 'm tracta de pagar,
guisarè avuy per sopar
lo cap de vosté y la pota.
Calmis.
- LLEÓ. No estich per cansons.
- IGNACI. (Ay, Dèu mèu, y quin apuro.)
- LLEÓ. Si no cobro, jo li juro
fer ab such los sèus rullons.
- LLUIS. Jo 'm desmayo... Avisi un metje.
- LLEÓ. Sossèguis, fássiho per mí.
- IGNACI. No hi ha més, haig de fregí
ab seba 'l sèu sanch y fetje;
y de totas las engrunas
tinch ganas de fè un farsit
perque quedi bèn rostit
entre 'ls pinyons y las prunas
- LLUIS. Espèris que jo m' espliqui.
- IGNACI. ¡Vagi allá! cara de mico.
- LLEÓ. (Aixó es grave; no m' hi fico.)
Per Dèu...
- IGNACI. Vosté no s' hi fiqui.
- LLEÓ. Jo procuro per la lley
y la dech fer respectar.
¿Vol fè 'l favor de callar
en nombre de Dios y el Rey?
Parli, jove, sens temor
y aquest enredo aclarém...
- IGNACI. Mòlt bèn dit; parlém, parlém.
¿Vosté no 'm deu?...
- LLUIS. No, senyor.
- IGNACI. Aixó de negá es molt gran
y li ha de costar la vida.
¿M' ha conegut?
- LLUIS. De seguida.
- IGNACI. Vosté anava al Restaurant
mèu del carrer de la Unió
á menjarse ab mòlt mals fins
los bons talls y bons boçins
sense pagar.
- LLUIS. No, senyò.
- IGNACI. Li planto un parell de natas
si 'm contesta així tan sech.
¿No ha menjat may un biftech,
cuyt per l' Ignaci, ab patatas?
- LLUIS. Si no 'm vol deixá explicá
no 'ns arribarém á entendre,

- aixó vostè ho pot comprendre.
A la Uniò he anat mòlt.
- IGNACI. ¡Ah!
LLEÓ. (Convicto y confeso.)
IGNACI. Prou.
LLUIS. ¡Oh! espèris qu' ara comenso.
IGNACI. (¿Quína 'n dirá?)
LLEÓ. (Ja m' ho penso.)
LLUIS. Pro, si he menjat també 'm cou.
IGNACI. ¡Mentida!
LLEÓ. Déixil qu' espliqui,
que al cap d' avall es un home.
IGNACI. Es que jo no estich de broma
per sentirlo.
LLEÓ. No s' hi fiqui.
LLUÍS. Un company, un perdulari
que á mi 'm debía uns quants duros,
per sortir de 'ls sèus apuros
m' entregaba 'l talonari
del Restaurant de la Uniò,
perque me 'n aprofitès
en cambi de 'ls mòlts dinès
que li había deixat jo;
per çó hi anava á esmorsar
tantas y tantas vegadas
procurant cobrá ab dinadas
lo qu' ell me va enmatllevar.
IGNACI. ¿Se pot créure aixó?
LLUIS. L' hi juro.
Lo que dich ho sab tothom.
LLEÓ. (¡Quín pillastre!)
IGNACI. ¿Y 'l sèu nom?
LLEÓ. Just, just. ¿Cóm se diu?
LLUIS. Arturo.
IGNACI. No 'l conech.
LLUIS. Prou si ara 'l veyá.
Es un xicot no gayre alt,
du bigoti...
LLEÓ. Crech formal
que no deu res (jc ja ho deya.)

ESCENA XV

DITS Y ARTURO, pe 'l foro, ab papers

- ARTURO. (¡Qué veig! Ay, ay, quin fandango
que hi haurá ab aquesta gent.)
LLEÓ. Tu.
ARTURO. Servidor.

- LLUIS. (Lo delinqüent.)
IGNACI. ¿Aquet?
LLEÓ. (¡L' Arturo! ¡burrango!)
Si qu' es un quadro bèn trist.
ARTURO. (Es lo día del judici.)
LLUIS. (Has de cáure al precipici
per ta culpa.)
IGNACI. Jo l' he vist
esmorsá algunas vegadas
á la mèva fonda, es cert.
ARTURO. (Lo pastel s' ha descobert.)
IGNACI. Mes, no...
LLUIS. Sòn favas contadas.
LLEÓ. L' Arturo es un bon minyò
y res nos ha de negá;
tot, tot nos ho contarà.
IGNACI. ¿Vol dir que sí?
ARTURO. Si, senyò,
Aquet viure 'm fa patí
y vaig á desfè 'l capdell.
¡Jo sóch un lladre!
LLUIS. ¡Tu!
LLEÓ. (¿Ell?)
ARTURO. Un lladre y d' alló mès fi.
LLEÓ. (Quína cosa tan estranya.)
IGNACI. ¡Cóm dimontri ho diu tan clar!
¿No l' han fet may agafar?
LLUIS. ¿Que 's creu que vivim á Espanya?
ARTURO. He comés mòlts y mòlts timos
usant un nom suposat...
LLEÓ. (No 'l puch entendre.)
LLUIS. (¡Malvat!)
ARTURO. Fent serví á 'ls companys de primos.
LLUIS. Potser; aviám...
ARTURO. Sí, sí, Lluís;
te confesso ma flaqueza.
LLUIS. Si bè que 'ns tenim franquesa
per çò 't va faltá 'l permís.
Una causa criminal
per havè usurpat mon nom.
Vull que sápig a tothom
lo tèu procedir.
IGNACI. Cabal.
ARTURO. Com debía á tot vivent,
un día, per cert mòlt negre,
que no estava gens alegre,
me va vení al pensament
la manera de acabar
de que tot seguit vinguèssin
á casa mèva, y truquèssin
ab la intenció de cobrar.
Tenía feta una llista
de 'ls mèus bons acreeadors,

n' hi havia de tots colors...
lo sabaté y 'l fondista,
lo sastre y la dispesera...
una guapassa senyora
que 'm feya de planxadora,
lo camiser, la portera,
l' administradò del diari,
lo sereno, 'l vigilant,
un vehí d' allí 'l devant
que 'm va deixá 'l sèu salari;
per últim, senyors, tothom;
y trobantme ab tal apuro
vaig pensar:—¿Qué fas, Arturo?
Convè que 't mudis lo nom,
y usarne un altre precisa,
que siga d' algun amich
tímit, jove y bastant rich...
haig de mudar de camisa
y me 'n haig d' anar del pis,
no hi ha més, s' ha de acabar.
—Desd' allavors, vaig usar
del tèu bon nom, amich Lluís.

A la fonda del senyò,
á la casa 'hont jo dormía,
tot bitxo vivent, sabia
que l' Arturo no era jo.
Quan de prompte, arriba 'l cas
de tenir de citá en Lluís,
pro, natural, en lo pís
ahont vivía jo.—¿Qué fas!
vaig exclamar quan va dirme
lo mèu principal don Lleò
qu' estenguès la citaciò...
hasta 'm pensaba morirme;
mes, ho vaig fè á pesar mèu,
y fins la má 'm tremolava
mentres al paper posava
lo domicili y nom tèu. *(Agenollantse.)*

Perdonin los mèus pecats,
ja que sòn fets ab prudencia,
y per 'quella rahò de ciencia
de ser pecats amagats.

LLUIS. (A mí casi m' ha eternit.)

LLEÓ. (Ara perdo 'l dependent.)

IGNACI. Es un solemne imprudent.

No, no 'l perdono.

ARTURO. (M' he lluhit.)

(Ab resoluciò altanera y cómica.)

Fujo d' Espanya, m' en vaig
per no tornarhi en ma vida.

LLEÓ. ¡Ay, Senyor! ¡quina partida!

Sense l' Arturo, ¡qué faig!

¡Cóm m' arreglarè 'ls assumptos!

- ARTURO. Avans d' anarmen d' aquí,
suplico que 'm fassin di
una missa de difuntos.
- LLEÓ. Prou, prou. Tot s' arreglará (*Casi eternit.*)
y fins pagas á tothom.
- IGNACI. Ja m' agrada.
- ARTURO. ¿Pero, cóm?
- LLEÓ. ¿Arturo, tu 't vols casá?
- ARTURO. Mentres no sigui ab cap gueta
y tinga quartos.
- LLEÓ. En tè;
jo la doto.
- ARTURO. ¿Es potsè?...
LLEÓ. Sí; la mèva nebodeta.
Desd' ara ja sòu promesos;
y ab una part del sèu dot
podrás pagarho avuy tot
despullante de 'ls inglesos;
advertinte, que si ho faig
es perque vuy ampararte...
(Y perque pugas cuydarte,
com fins ara, del despaig.)
- ARTURO. ¿Qu' es de sério?
- LLEÓ. Ja ho he dit
y formalment cumplirè.
- IGNACI. (Ara sí que cobrarè.)
- ARTURO. ¿Pepeta?

ESCENA ULTIMA

Tots

- PEPETA. Tot ho he sentit. (*Sortint.*)
Mòlt li agraeixo, bon tío,
la sèva resolució.
- ARTURO. Li juro 'sè un bon minyò.
- LLEÓ. Així ho crech.
- LLUÍS. (Jo no me 'n fio.)
- IGNACI. Haig de comprá un llus bèn fresch
per celebrá aquest Judici.
- LLEÓ. Vosté, en cambi, en benefici
se 'ns cuydará del refresch...
- ARTURO. Y tu, Lluís, vina á la boda
y, quan sigui, á n' al bateig...
- LLUIS. No, noy; m' hi agafa basqueig;
semblant broma m' incomoda.
- LLEÓ. Vaja, prou; no fém més fressa
y doném per acabada
aquesta broma ó gatada
que tothom ne diu: *la pessa.*

PEPETA. Com que 'l tío es bastant sòrt, (*Al públich.*)
será favor d' agrahir
que si 'ns volen aplaudir
ho fassin un xiquet fort,
qu' hem de rebre 'l sacrifici,
tots nosaltres, ab mòlt gust,
si no 'ns volen dá un disgust
en LO DÍA DEL JUDICI.

TELÓ

OBRAS DEL MATEIX AUTOR

El Juez de su causa (*Herir con honra*). — Drama de costums cubanas, en 3 actes, escrit en prosa castellana.

Dárdio. — Drama en 3 actes, escrit en prosa castellana, pera honrar la memoria del inolvidable actor D. Joaquím García Parreño, é inspirat per lo SULLIVAN que estrená en espanyol D. Julián Romea.

Los Orfanets. — Quadro dramátich en un acte y en vers.

Sensaciones. — Cartas d' un emigrat á Cuba.

Engrunas. — Colecció de poesías.
